

Paula Laurey
Leer pianospelen 2

Week 8

Toonladders

In de eerste en de afgelopen weken heb je van alle akkoorden die je hebt geleerd ook de bijpassende toonladder geleerd. Dit zijn de basistoonladders waar je het meest aan hebt.

Maar er zijn er nog veel meer!! Dit komt omdat elke cultuur een eigen muziekstijl heeft met de daarbij behorende klank. Zigeunermuziek klinkt anders dan Chinese muziek. Maar ook blues en jazz klinken niet hetzelfde.

Enkele voorbeelden van stijlen zijn: blues (waar heel veel muziek vandaan komt), jazz, soul, R&B, country, fusion, rock en nog veel meer.

Nog meer toonladders...

Hoe komt het dan dat zigeunermuziek zo typisch klinkt? Chinese klanken kun je ook heel goed herkennen. Dat komt omdat er veel toonladders bestaan die worden gebruikt in de verschillende stijlen.

Ik kan me voorstellen dat het je straks begint te duizelen....! Geeft niks. Als je het leuk en interessant vindt, kun je je verdiepen in die verschillende stijlen met de soorten toonladders.

Ik behandel ze met opzet, zodat je van het bestaan ervan weet. Maar niet met het idee dat je ze uit je hoofd zou moeten kennen. Want zonder die moeilijke toonladders kun je toch wel spelen. Ik ga er daarom ook niet te diep op in.

Enkele voorbeelden*

(Zie schema aan het einde van de les.)

Je kunt deze toonladders natuurlijk op elke toon beginnen, als je de trapjes maar volgt. Dat wordt rekenen!! ;-)

De bijbehorende vingerzettingen voor al deze verschillende toonladders per beginnende grondtoon zijn wel heel erg veel om te geven. Onthoud dat je liever niet je duim 'overzet' op een zwarte toets, dan kom je er wel uit.

De volgende toonladders zijn uit andere combinaties van toonafstanden opgebouwd. Je krijgt daardoor andere trapjesschema's:

Chromatische toonladder

Dit is de zogenaamde 'twaalftoonsoortenladder'. Hij bestaat uit alleen maar halve toonafstanden. Omdat

de chromatische toonladder alle opeenvolgende halve tonen bevat, hoort hij niet thuis in een bepaalde toonsoort.

Vaak worden kleine gedeeltes van zo'n toonladder gebruikt als overgang naar een ander akkoord. Het maakt de muziek spannend.

c cis d dis e f fis g gis a ais b
 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$

Octotonische toonladder

Bevat 8 verschillende tonen en bestaat uit intervallen van afwisselend een halve en een hele toon.

Het grappige aan deze toonladder is dat je kunt kiezen of je begint met de hele of de halve trap. Het kan zijn dat je begint op de c en dan naar de d gaat en dan naar de dis. Of je begint op de c en gaat eerst naar cis en dan naar dis. Kijk maar naar het volgende voorbeeld van het trapjesschema:

c cis dis e fis g a ais c
 $\frac{1}{2}$ 1 $\frac{1}{2}$ 1 $\frac{1}{2}$ 1 $\frac{1}{2}$ 1

Octotonische toonladders die beginnen met een halve toonafstand worden vaak gebruikt in jazz- en fusionmuziek en bij maj7-akkoorden, bijvoorbeeld Cmaj7.

Maar het kan ook zo!!

c d dis f fis gis a b c
 1 $\frac{1}{2}$ 1 $\frac{1}{2}$ 1 $\frac{1}{2}$ 1 $\frac{1}{2}$

Octotonische toonladders die beginnen met een hele toonafstand worden vaak gebruikt bij improvisatie in septiemakkoorden, bijvoorbeeld C7.

Bluestoonladder

Er zijn er meerdere, maar hier is één van de bekendste:

c es f fis g bes c
 $1\frac{1}{2}$ 1 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{2}$ 1

Zigeunertonladder

c d es fis g as b c
 1 $\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$

Countrytoonladder

c d es e g a c
1 ½ ½ 2 1 2

Akkoord voor deze week

Het akkoord dat je deze week leert is het Esm-akkoord. Dit is hetzelfde als het Dism-akkoord.

Het akkoord voor deze week met de omkeringen:

Esm	es ges bes	ges bes es	bes es ges
Dism	dis fis ais	fis ais dis	aïs dis fis

Zie videovoorbeeld

Opdracht 1

Speel het akkoord Esm/Dism een aantal keren met de omkeringen aan elkaar op een vaste en een gebroken manier, net zolang totdat het er goed in zit.

Zie videovoorbeeld

Bijbehorende toonladder

Esm: es f ges as bes ces des es
2 1 2 3 4 1 2 3

Dism: dis f fis gis ais b cis dis
2 1 2 3 4 1 2 3

Opdracht 2

Speel de toonladder een aantal keren, zodat je hem goed uit je hoofd leert.

Zie videovoorbeeld

Dit was dan alweer de achtste week van de vervolgcursus Leer Pianospelen. Het was een echt kennishoofdstuk, maar dat is natuurlijk ook belangrijk voor je ontwikkeling in je spel.

Ik hoop dat je er iets van opsteekt en dat je het later zult kunnen gebruiken bij het spelen van je piano of keyboard...

Veel succes nog met het oefenen deze week!

Groetjes,

Paula

*

Naam van de toonladder	(stam)tonen	Afstanden (trapjesschema)	Voorbeelden waarin ze kunnen worden gebruikt
Ionisch	CDEFGABC	1 1 ½ 1 1 1 ½	Is dezelfde als de majeuretoonladder
Dorisch	DEFGABCD	1 ½ 1 1 1 ½ 1	jazz- en soulmuziek
Frygisch	EFGABCDE	½ 1 1 1 ½ 1 1	spaanse muziek en heavy metal
Lydisch	FGABCDEF	1 1 1 ½ 1 1 ½	jazz-, fusion-, en soulmuziek
Mixolydisch	GABCDEFG	1 1 ½ 1 1 ½ 1	pop, boogie-woogie, rock, zazz
Eolisch	ABCDEFGA	1 ½ 1 1 ½ 1 1	Is hetzelfde als de Mineurtoonladder
Lokrisch	BCDEFGAB	½ 1 1 ½ 1 1 1	